Region Stockholm

17
Yttrande över remiss - Samrådsförslag översiktsplan för Nynäshamns kommun HSN 2022-1120

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Hälsoutveckling
Karin Svartengren

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2022-10-06

HSN 2022-1120

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Yttrande över remiss - Samrådsförslag översiktsplan för Nynäshamns kommun

Ärendebeskrivning
Hälso- och sjukvårdsnämndens yttrande över Nynäshamns kommuns samrådsförslag för översiktsplan.

Beslutsunderlag
Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Remissmissiv med länk till översiktsplan

Ärendets beredning
Ärendet har beretts i folkhälsoberedningen.

Förslag till beslut
Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Hälso- och sjukvårdsnämnden antar hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande och överlämnar detta till regionstyrelsen.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
Befolkningens hälsa är av avgörande vikt för utvecklingen av ett hållbart samhälle, såväl socialt och ekologiskt som ekonomiskt. Region Stockholm antog under 2021 en ny folkhälsopolicy samt en strategi för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande samt förebyggande av psykisk ohälsa. Policyn och strategin ska, utöver att ligga till grund för beslut i verksamheten i regionens egna nämnder och bolag, ta ett helhetsansvar för länets utveckling genom det regionala utvecklingsuppdraget. Region Stockholm har i uppdrag att samordna insatser inom ramen för den

regionala utvecklingsstrategin, RUFS 2050. Region Stockholm har identifierat ett behov av att utveckla en länsgemensam arena för folkhälsoarbete för ledning, samordning och integrering av folkhälsa i den mängd av regionala initiativ som pågår inom folkhälsoområdet. Tre huvudinriktningar/samverkansområden för arenan finns, och dessa är hälsa, utbildning och arbete, samt livsmiljö. En aktiv samverkan med länets kommuner, civilsamhälle, akademi och näringsliv är central för en positiv hälsoutveckling i befolkningen. Strategi för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande samt förebyggande av psykisk ohälsa utgår från forskning som visar att befolkningens psykiska hälsa och välbefinnande är en avgörande förutsättning för en hållbar utveckling av alla aspekter av samhället. Ett aktivt arbete med dessa frågor är alltså nödvändigt för att uppnå andra mål och Region Stockholm vill därför uppmuntra kommunen att säkerställa främjandeperspektivet i sin samhällsplanering. Region Stockholms faktaunderlag, analyser och kunskapsspridning inom folkhälsa, inklusive psykisk hälsa och välbefinnande, ska bidra till att underlätta kommunernas kort- och långsiktiga planering samt kunna omfatta ett innovativt arbetssätt där aktörer, såsom kommuner, vid förfrågan ska kunna få regionens hjälp och kunskapsstöd för att utveckla detta arbete.

Hälso- och sjukvårdsnämndens yttrande fokuserar på de delar av planen som har en koppling till de faktorer som påverkar befolkningens hälsa direkt eller indirekt. Människors boende och de miljöer som vi till vardags vistas i påverkar den sociala miljön, som i sin tur påverkar de människor som bor där. En integrerad, trygg och hälsofrämjande boendemiljö kan främja hälsan, både den psykiska och den fysiska på såväl individnivå som områdes- och befolkningsnivå. Det är därför viktigt att dessa aspekter är en del av översiktsplanen.

I den fysiska miljön finns det en rad olika faktorer som har påverkan på folkhälsan på individ- och gruppnivå. Tillgång till bostad och boendemiljö, möjlighet till rekreation och vistelse i gröna miljöer samt möjlighet till vardagsmotion i form av aktiv transport, är några faktorer med tydlig koppling till översiktsplanering. Andra exempel med relativ direkt påverkan på hälsan är buller och luftkvalitet samt frågor relaterade till vatten och förorenade områden. Den fysiska planeringen kan, rätt utformad, även bidra till större säkerhet i de offentliga rummen och exempelvis förebygga öppna drogscener, suicid och olika typer av olyckor exempelvis fallolyckor, trafikolyckor och vattenolyckor.

Yttrandet fokuserar på de delar som kan utvecklas eller som nämnden vill lyfta för att det framträder som särskilt positiva för utvecklingen av folkhälsan i kommunen och regionen som helhet.

Överväganden
Den samlade bedömningen av samrådsversionen av översiktsplanen är att den på ett fördelaktigt sätt lyfter många perspektiv som är relevanta för befolkningens hälsa.

Utifrån ett folkhälsoperspektiv är det exempelvis positivt att kopplingen mellan den byggda miljön och folkhälsan lyfts på ett tydligt sätt och att många olika bestämningsfaktorer för folkhälsan inkluderas exempelvis tillgång till boende i olika boende- och upplåtelseformer, vikten av mötesplatser, tillgång grönområden, stränder och tysta miljöer, samt att det finns planer för hur kommunen ska arbeta för att uppnå miljökvalitetsnormerna för vatten.

Vidare är det positivt att samrådsförslaget återkommande framhåller vikten av att utveckla möjligheterna till transport med gång, cykel och kollektivtrafik. Säkra och attraktiva miljöer för gång och cykel ger förutsättningar för vardagsmotion och fysisk aktivitet som är tillgänglig för många, samtidigt som det kan leda till minskade nivåer av buller och luftföroreningar. Planförslaget framhåller specifikt att gång- och cykelbanor till skolor och arbetsplatser, till hållplatser för kollektivtrafik samt till andra viktiga målpunkter ska prioriteras, och att särskild hänsyn ska tas till barn, med säkra och gena vägar till skolor och fritidsaktiviteter, vilket är positivt ur flera aspekter inklusive ett folkhälsoperspektiv.

Det är även positivt att översiktsplanen innehåller riktlinjer för social hållbarhet och att barns perspektiv, universell utformning, sociala inventeringar och trygghet lyfts. Vidare är det positivt att planen innehåller riktlinjer avseende planering för att minska risken för ohälsa relaterat till ett förändrat klimat och även inkluderar särskilt känsliga grupper av befolkningen.

Ur ett folkhälsoperspektiv skulle planen stärkas av att inkludera den byggda miljöns betydelse för exponering för positiva och negativa aspekter på ett tydligare sätt. Översiktsplanen skulle med fördel kunna förstärkas med riktlinjer avseende buller vid bostäder samt luftkvalitet. Placering av skolor och förskolor och andra miljöer där barn vistas stadigvarande bör exempelvis planeras i lägen som ligger inom gränserna för miljökvalitetsmålet frisk luft och i lägen där omgivningsbuller inte medför negativa effekter på barnens hälsa och välbefinnande. Generellt förordas att planeringen av bostäder, förskola- och skola följer

Världshälsoorganisationens (WHO) rekommendationer om hälsobaserade riktvärden för omgivningsbuller.

Översiktsplanen kan vidare med fördel kompletteras med riktlinjer och rekommendationer för barns tillgång till lekparker, grönområden samt storlek och krav på kvalitet och tillgänglighet på skolgårdar och förskolegårdar. Bedömningen av tillräckligt stor friyta vid förskole- och skolgårdar bör ta hänsyn till både friytan per barn och till den totala storleken på friytan. Boverket anger att ett rimligt mått utifrån antalet barn kan vara 40 m² friyta per barn i förskolan och 30 m² friyta per barn i grundskolan. Forskning visar att den totala storleken på friytan helst bör överstiga 3 000 m². På en gård som är mindre, oavsett antal barn, kan en barngrupp få svårt att utveckla lek och socialt samspel på ett sätt som tillgodoser deras behov[1]. Ur ett folkhälsoperspektiv rekommenderas att översiktsplanen följer Boverkets allmänna råd (2015:1) om friyta för lek och vid fritidshem, förskolor, skolor eller liknande verksamhet. (https://rinfo.boverket.se/FRI/PDF/BFS2015-1-FRI-1.pdf)

Översiktsplanen kan med fördel utvecklas i syfte att förebygga och hindra suicidala handlingar genom den fysiska planeringen av det offentliga rummet. Bestämningsfaktorer för suicid kopplat till fysisk planering är exempelvis tillgången till medel, så som platser som möjliggör hopp från hög höjd och oskyddade trafikmiljöer. Genom att anpassa den fysiska miljön kan möjligheterna begränsas för en person att utföra en suicidhandling. Insatser som bedöms ha stark evidens relaterat till den fysiska miljön är barriärer vid broar och klippor, avspärrning av vägar och ökad närvaro och bevakning av suicidtäta platser.

Ekonomiska konsekvenser
Förslaget bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser för nämnden.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Förslaget förväntas få oförändrade konsekvenser för patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämlik och jämställd vård
Förslaget förväntas få oförändrade konsekvenser för jämlik och jämställd vård.

Miljökonsekvenser
Beslutet förväntas få oförändrade konsekvenser få för miljön.

[1] Boverket, Gör plats för barn och unga

Administrativa konsekvenser
Beslutet bedöms få oförändrade konsekvenser för administrationen.

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Magnus Thyberg
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Regionstyrelsen

Godkänd av Anders Ahlsson, 2022-10-06

Handläggare
Albin Törnberg
albin.tornberg@nynashamn.se

Samråd för reviderad översiktsplan

Nynäshamns kommun bjuder in till samråd för kommunens reviderade översiktsplan. Översiktsplanen omfattar hela kommunen och sträcker sig fram till 2040. Målet är att skapa en långsiktigt hållbar fysisk planering. I översiktsplanen visar vi ett förslag på var ny bebyggelse ska tillkomma, hur våra orter ska utvecklas, vilka naturområden som ska ges skydd och hur infrastrukturen ska utvecklas på sikt. Planen visar på utvecklingen i stora drag och ger riktlinjer för efterföljande planering.

Förutom själva samrådsförslaget finns även en miljöbedömning, som beskriver effekterna av förslaget. Dessutom finns ett antal bilagor med beskrivande texter om bland annat grönstruktur och kulturmiljöer. Till antagandet ska översiktsplanen också finnas i en helt digital version, med interaktiv karta.

Samrådet pågår till den 31 oktober och förslaget finns tillgängligt på
www.nynashamn.se/översiktsplan

Synpunkter kan lämnas i formuläret på hemsidan eller via epost till
kommunstyrelsen@nynashamn.se
Ange ”Samrådsyttrande översiktsplan” i ämnesraden.

Det går även att skicka brev till

Planering och hållbarhet
Kommunstyrelsen
149 81 Nynäshamn

Märk brevet med ”Samrådsyttrande översiktsplan”.